Jelentés az emberkereskedelemről - 2020

Kiadta az Egyesült Államok Külügyminisztériuma (Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons)
2020. június 25.
https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/06/2020-TIP-Report-Complete-062420-FINAL.pdf

MAGYARORSZÁG: 2. SZINT

Magyarország kormánya nem teljesíti maradéktalanul az emberkereskedelem felszámolására vonatkozó minimum követelményeket, azonban jelentős erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy megfeleljen az elvárásoknak. A kormányzat az előző jelentéstételi időszakhoz képest általánosságban növelte az erőfeszítéseit, ezért Magyarországot átsoroltuk a 2. szintre. Az említett erőfeszítések keretében növelték a vizsgált emberkereskedelmi ügyek – köztük a nemzetközi nyomozások – számát; jóval több emberkereskedő ellen indítottak eljárást; valamennyi elítélt emberkereskedővel szemben jelentős szabadságvesztés-büntetést alkalmaztak; és több emberkereskedelemmel gyanúsított személy kiadatására került sor. Ezenkívül az országos rendőrség az emberkereskedelemmel foglalkozó külön nyomozókat nevezett ki mind a 19 megyei, valamint a budapesti rendőr-főkapitányságon. A kormány jogszabályt is módosított, amely alapján az emberkereskedelem gyermekkorú áldozataival szemben mellőzni kell a szankciók alkalmazását, és amely biztosítja az említett áldozatok általános védelmét, továbbá a kormány arról számolt be, hogy az emberkereskedelem több áldozatát azonosította. A kormány emellett elfogadott egy 2020-2023-ra szóló országos emberkereskedelem elleni stratégiát, és a kapcsolódó intézkedési tervre célzott pénzügyi forrásokat különített el. A kormány azonban a több fontos területen nem felelt meg a minimum szabályoknak. A kormány által az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására alkalmazott szabályok nem vonatkoztak a tartózkodás jogával nem rendelkező külföldi áldozatokra. Ennek következtében a harmadik országbeli állampolgárok esetében, így például a tranzitzónákban tartózkodó menedékkérők, valamint más veszélyeztetett csoportok esetében – ideértve a belföldi munkavállalókat és az állami gondozott gyermekeket is – az állami tisztségviselők nem vizsgálták kellőképpen az emberkereskedelemre utaló jeleket, és nem azonosították az áldozatokat. A kormányzat nem rendelkezett megfelelő rendszerrel a gyermekkorú áldozatok azonosításához, kezeléséhez és támogatásához. Az áldozatok általában továbbra is csak kevés szolgáltatásban részesültek, amelyek koordinálatlanok és elégtelenek voltak, különösen a külföldiek és a gyermekek esetében, akiknek nem biztosítottak külön menedékhelyeket; ezen hiányosságok miatt az áldozatok továbbra is ki voltak téve az emberkereskedelem veszélyének.

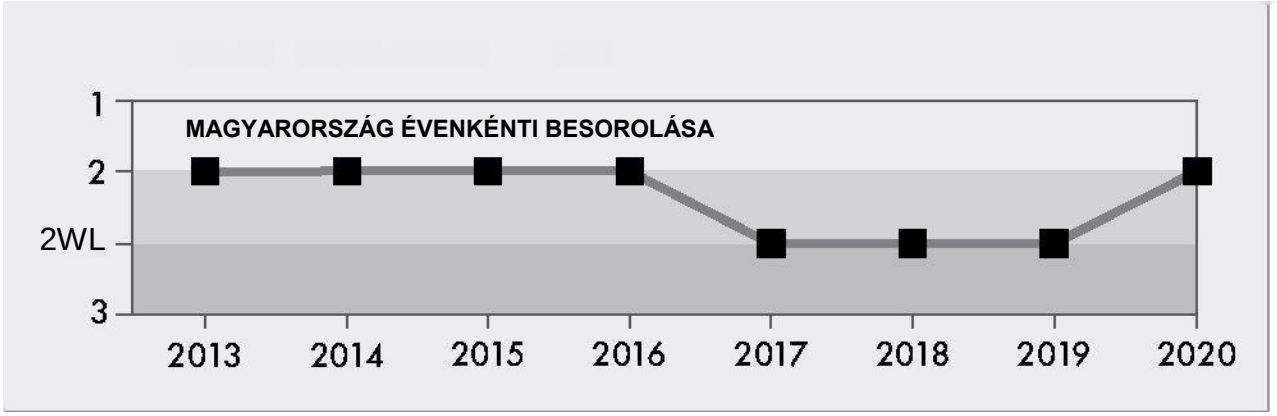

KIEMELT AJÁNLÁSOK:
Vizsgálni kell az emberkereskedelemre utaló jeleket, és proaktívan azonosítani kell a potenciális áldozatokat, különösen a veszélyeztetett csoportok – így például a migránsok, a menedékkérők, az állami fenntartású intézményekben és az árvaházakban élő gyermekek, a belföldi munkavállalók, valamint a szexmunkások – körében. • Jelentősen növelni kell a felnőtt és a gyermekkorú áldozatoknak nyújtott speciális szolgáltatások minőségét és elérhetőségét, ideértve az országos áldozatkezelési mechanizmus bővítését is abból a célból, hogy a tartózkodás jogával nem rendelkező külföldi áldozatokra is kiterjedjen, továbbá megfelelő finanszírozást kell biztosítani az áldozatokat segítő civil szervezeteknek. • Előírásokat kell kidolgozni és finanszírozni az azonosításra és a továbbutalásra vonatkozóan, valamint tovább kell fejleszteni a bűnüldöző szervek dolgozóinak és a szociális munkásoknak a kizsákmányolás jeleinek felismerésére vonatkozóan nyújtott képzéseket. • Érvényesíteni kell a szankciók mellőzését előíró rendelkezéseket annak biztosítása érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozataival szemben ne alkalmazzanak helytelenül szabadságvesztést, pénzbüntetést vagy egyéb szankciót pusztán azon jogellenes cselekmények miatt, amelyek elkövetésére az emberkereskedők kényszerítették őket.• Növelni kell a bűnüldöző és az igazságszolgáltatási szervek arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az emberkereskedelemre vonatkozó jogszabályok szerint felderítsék az érintett eseteket, eljárást indítsanak az emberkereskedők ellen, valamint hogy elítéljék és jelentős mértékű szabadságvesztés-büntetéssel sújtsák őket. • Képzést kell biztosítani a bűnüldöző szerveknek, az ügyészeknek és a bíróknak a szóban forgó bűncselekmény súlyosságáról, valamint arról, hogy az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények bizonyítása szempontjából az áldozat hozzájárulása nem releváns. • További lépéseket kell tenni az állami fenntartású intézményekben élő veszélyeztetett gyermekeket, valamint az említett intézményeket elhagyó személyeket érintő emberkereskedelem megelőzése érdekében. • Bővíteni kell a bűnüldöző szervek, az ügyészek, a bírók és a szociális munkások áldozatközpontú, traumákkal kapcsolatos képzését. • Fokozottabb védelmet kell biztosítani azon áldozatoknak, akik súlyos sérelemre vagy megtorlásra számíthatnak az emberkereskedők részéről, például további hosszabb távú ellátási lehetőségeket kell kialakítani a sikeresebb reintegráció elősegítése érdekében. • Az emberkereskedelem elleni jogszabályokat összhangba kell hozni a nemzetközi joggal, olyan módon, hogy a kizsákmányolás fogalmát pontosabban meg kell határozni, valamint a megtévesztést, az erőszakot, illetve a kényszert a felnőttek sérelmére elkövetett emberkereskedelem alaptényállási elemévé kell tenni.

BÜNTETŐELJÁRÁSOK

A kormányzat fokozta a büntetőeljárásokkal kapcsolatos erőfeszítéseket. A 2012. évi Büntető Törvénykönyv 192. §-a büntetendővé nyilvánítja a szexuális célú és az illegális munkavégzésre irányuló emberkereskedelmet, azonban ellentétben az emberkereskedelem nemzetközi jogi definíciójával az erőszak, a megtévesztés és a kényszer alkalmazását nem alaptényállási elemként, hanem súlyosbító körülményként határozza meg. A jogszabály tág meghatározása szerint a kizsákmányolás a sértett kihasználása céljából megvalósított hatalommal való visszaélés. Az alaptényállás tekintetében előírt büntetés egytől öt évig terjedő szabadságvesztés, a súlyosbító körülményeket is magukban foglaló emberkereskedelem bűncselekményéért pedig kettőtől húsz évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés szabható ki. A büntetések kellően szigorúak, és a szexuális célú emberkereskedelem esetében arányosak az egyéb súlyos bűncselekmények tekintetében előírt büntetésekkel. Ezenkívül a 193. § büntetendővé nyilvánítja a kényszermunkát, melynek szankciója egytől öt évig terjedő szabadságvesztés a felnőtt áldozatok esetében, illetve kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés a gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmény esetében. A 203. § büntetendővé nyilvánítja a „gyermekprostitúcióból" történő haszonszerzést, illetve a „gyermekkel folytatott szexuális tevékenységért teljesített fizetést", amely cselekményeket három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, ami nem tekinthető kellően szigorúnak. A szóban forgó rendelkezés alapján csak akkor szabható ki súlyosabb büntetés, ha az érintett személy részben vagy egészben egy gyermek említett módon történő kizsákmányolásával tartja el magát, illetve ha gyermekek említett módon történő kizsákmányolására céljából bordélyházat tart fenn vagy vezet. A kormány a jelentéstételi időszakban módosította a Büntető Törvénykönyv 192. §-át, amely alapján egyes emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények esetében megváltoztak a büntetésre vonatkozó rendelkezések; ezek a módosítások 2020 júliusában lépnek hatályba.

A kormány már a második egymást követő évben nem a lezárt nyomozások számáról, hanem a nyilvántartásba vett bűncselekmények számáról tett jelentést, mivel a korábbi években a lezárt nyomozásokra vonatkozóan megadott adatok potenciális átfedéseket tartalmaztak. Ez a jelentéstételt érintő módszertani változás megnehezítette a korábbi évek statisztikáinak összevetését. 2019-ben a rendőrség 49 emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményt vett nyilvántartásba (2018-ban 47-et, 2017-ben pedig 95-öt): 34 bűncselekményt a 192. §, négy bűncselekményt a 193. §, 11 bűncselekményt pedig a 203. § alapján. A tisztségviselők 88 eljárásról számoltak be (72-ről a 192. §, hatról a 193. §, 10-ről pedig a 203. § alapján), ami jelentős növekedés a 2018. évi 29-hez és a 2017. évi 14-hez képest; ez elsősorban annak a 2018-ban kiadott ügyészségi iránymutatásnak köszönhető, amely alapján több kerítéssel kapcsolatos ügyet az emberkereskedelmi ügyek közé soroltak át. A bíróságok hét emberkereskedőt ítéltek el – hat főt a 192. §, egy főt pedig a 193. § alapján –, szemben a 2018-ban elítélt 11 és a 2017-ben elítélt három fővel. 2018-ban és 2019-ben a 203. § alapján senkit nem ítéltek el; a megfigyelők aggályosnak találták, hogy a hatóságok nem alkalmazták kellő gyakorisággal a 203. §-t. Valamennyi elítélt emberkereskedő tekintetében szabadságvesztést alkalmaztak, ami 5 évtől 10 évig terjedt; ez jelentős eltérés 2018-hoz képest, amikor 11-ből csupán 3 elítélt emberkereskedő került börtönbe. A magyar kormánynak nem volt tudomása emberkereskedőkkel együttműködő tisztségviselőkről. A szervezett bűnözést vagy nemzetközi vonatkozásokat magukban foglaló ügyekben a Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) emberkereskedelmi részlege nyomozott. Az NNI említett részlege 11 főt foglalkoztatott, ami a szakértők véleménye szerint a probléma nagyságrendjét tekintve nem elegendő.

2019-ben az NNI 14 nyomozással kapcsolatban működött együtt külföldi bűnüldöző szervekkel, és egy közös nyomozócsoportban vett részt, szemben a 2018. évi három esettel. A kormány hat emberkereskedelemmel gyanúsított személyt adott ki 2019-ben; ezzel szemben 2017-ben és 2018-ban egy főt sem adott ki.

2019-ben az országos rendőrség az emberkereskedelemre specializálódott nyomozókat nevezett ki mind a 19 megyei, valamint a budapesti rendőr-főkapitányságon, és egy háromnapos tréninget szervezett a nyomozóknak. A országos rendőrség létrehozott egy interaktív elektronikus oktatási tananyagot az emberkereskedelemre és a kapcsolódó bűncselekményekre vonatkozó hazai jogszabályokról, valamint az áldozatok azonosításáról. Az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények felderítésével és az áldozatok azonosításával foglalkozó bűnügyi dolgozók számára a tréning kötelező volt. Az NNI a jelentéstételi időszak alatt több tréninget is szervezett. A kormány kétnapos érzékenyítő és tájékoztató tréninget szervezett és finanszírozott az emberkereskedelem által érintett három megye nyomozóinak, ügyészeinek és a bíróinak. A Legfőbb Ügyészség tréningeket tartott az ügyészségi fogalmazóknak, az ügyészségi titkároknak és a nemrégiben kinevezett ügyészeknek, valamint kötelező kurzusokat szervezett a büntetőügyekkel foglalkozó főügyészhelyetteseknek, melyek során az emberkereskedelem szakértői esettanulmányokat és gyakorlati módszereket mutattak be. Az Országos Bírói Hivatal felvett egy emberkereskedelemről szóló elemet a Magyar Igazságügyi Akadémián tartott központi képzési programjába, melynek eredményeként 2019-ben a büntetőügyekben eljáró bírók egyharmada részesült képzésben.

VÉDELEM

A kormány növelte az áldozatok azonosítását, azonban a veszélyeztetett csoportokat nem vizsgálta kellően, és nem biztosított elegendő erőforrást az áldozatoknak nyújtott szolgáltatásokhoz. A kormány az emberkereskedelem 81 nyilvántartásba vett áldozatáról számolt be, ami jelentős növekedés a 2018-ban jelentett 30 és a 2017-ben jelentett 33 főhöz képest. Az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló kormányrendelet – amely létrehozta az országos áldozatkezelési mechanizmust – szabályozta az áldozatok azonosítását és a segítő szolgálatokhoz való továbbutalásukat. A mechanizmus felsorolja az áldozatok azonosításáért felelős hatóságokat (így például a rendőrséget, a határőrséget és az egészségügyi szolgáltatókat), és tartalmazza a feltételezett áldozatok által kitöltendő adatlapot, valamint az eljárási szabályokat. Egyes megfigyelők amiatt bírálták ezt a mechanizmust, hogy nem elég érthető, és nem tartalmaz megfelelő előírásokat; hogy túlságosan széles körű mérlegelési jogkört biztosít az első fokon eljáró tisztségviselőknek, ideértve a rendőrséget is; valamint hogy nem került sor az eljárási szabályok széles körben történő terjesztésére a tisztségviselők között. A szakértők ezenkívül aggályukat fejezték ki amiatt is, hogy a rendelet nem terjed ki a tartózkodás jogával nem rendelkező külföldi áldozatokra, valamint azért is bírálták a kormányzatot, hogy a tranzitzónákban nem gondoskodott megfelelő áldozatkezelési mechanizmusról. Ennek megfelelően az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a harmadik országbeli állampolgárok között egyetlen áldozatot sem azonosított, ideértve a tranzitzónákban tartózkodó menedékkérőket is. A civilszervezetek csak minimálisan voltak jelen a tranzitzónákban, és az azonosítási eljárásban nem kaptak hivatalos szerepet. A szakértők beszámolói szerint a tranzitzónákban uralkodó állapotok nem segítik elő a bizalom légkörének megteremtését, ami lehetővé tenné az áldozatok számára, hogy beszámoljanak a velük történtekről; ezenkívül azt is megjegyezték, hogy

továbbra is elterjedt volt a kollektív kiutasítás, amelyet a kitoloncolás előtt elvégzett kockázatértékelés nélkül hajtanak végre. A szakértők továbbá mély aggodalmukat fejezték ki a tranzitzónákban tartózkodó gyermekek – köztük a kísérő nélküli kiskorúak – miatt is. A 14 éven aluli kísérő nélküli kiskorúakat eltávolították a tranzitzónákból, azonban ezek a gyermekek semmilyen speciális szolgáltatáshoz nem fértek hozzá; a 14 és 18 év közötti gyermekek – köztük a potenciális áldozatok is – csak akkor hagyhatták el a tranzitzónát, ha a kormányzat jóváhagyta a menedékjog iránti kérelmüket. A szakértők amiatt is aggodalmuknak adtak hangot, hogy Magyarországon nem tettek erőfeszítéseket arra, hogy a menedékkérők és az illegális bevándorlók körében azonosítsák az emberkereskedelem áldozatait. A kormányzat általánosságban nem tett kellő erőfeszítéseket az áldozatok veszélyeztetett csoportokon belüli – így például a menedékkérők, a kísérő nélküli kiskorúak, a szexuális szolgáltatások keretében kizsákmányolt felnőttek és gyermekek, az állami fenntartású intézményekben élő gyermekek, a háztartási alkalmazottak és a külföldi munkások körében történő – felderítésére és azonosítására. 2019-ben a kormány kidolgozott egy kézikönyvet, amelyet az első fokon eljáró szakemberek körében terjesztett, és amely segítséget nyújt az említett személyeknek az emberkereskedelem potenciális áldozatainak azonosításában és kezelésében. A civil szervezetek szerint az azonosítás, a továbbutalás és a segítségnyújtás eseti alapon történt, és a civil szervezetek, valamint a szociális szolgáltatók elsősorban személyes hálózataikra és kapcsolataikra alapozva folytatták le az eljárást. A civil szervezetek jelezték, hogy a kormánynak hatékonyabban kellene elosztania az erőforrásait, különösen az áldozatok azonosításával és kezelésével kapcsolatban. Ezenkívül továbbra is kifogásolták, hogy az áldozatsegítő szolgálatok tekintetében nem érhető el célzott állami finanszírozás.

Továbbra is csak kevés áldozatsegítő szolgáltatás állt rendelkezésre, amelyek koordinálatlanok és elégtelenek voltak, és az áldozatokat az újbóli áldozattá válás veszélyének tették ki. Minden magyar és uniós áldozat jogosult volt az állam által biztosított pénzügyi támogatásra, pszichológiai szolgáltatásokra, jogi segítségre, tanúvédelemre és menedékhelyre. Beszámolóik szerint a civil szervezetek 2019-ben az emberkereskedelem 58 áldozatának nyújtottak segítséget (2018-ban 79-nek, 2017-ben pedig 66-nak): 29 felnőtt nőnek, 13 felnőtt férfinak és 16 gyermeknek. A felnőtt áldozatok közül negyvenegy magyar állampolgár volt, egy pedig külföldi. Ugyan a mechanizmus nem terjedt ki a tartózkodás jogával nem rendelkező külföldi áldozatokra, a kormány minden olyan esetben, amikor azt az adott civil szervezet kérte, eseti engedélyt adott egy állami finanszírozású civil szervezetnek arra, hogy szolgáltatásokat nyújtson – például pénzügyi támogatást, menedékhelyet és egészségügyi ellátást; 2019-ben a kormány nem jelentette az ilyen esetek számát. A külföldi áldozatoknak 30 nap gondolkodási idő áll a rendelkezésére, hogy eldöntsék, segítenek-e a bűnüldöző szerveknek; ez alatt az időszak alatt legfeljebb hat hónapra szóló ideiglenes tartózkodási igazolásra jogosultak. A hatóságokkal együttműködő személyek az együttműködés tartama alatt tartózkodási engedélyre jogosultak. A kormányzat nem számolt be arról, hogy 2018-ban vagy 2019-ben ideiglenes vagy állandó tartózkodási engedélyt adott volna ki, illetve arról sem, hogy az emberkereskedelem áldozatainak mentességet biztosított volna a kitoloncolás tekintetében.

A jelentéstételi időszak végén a kormány az emberkereskedelem elleni módosításokat valósított meg a Büntető Törvénykönyvben, melynek keretében elfogadott egy rendelkezést a szankciók mellőzéséről is; eszerint az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatai nem büntethetők a szexuális szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos

bűncselekmények elkövetése miatt. A módosítások egy általános védelmi intézkedésről is rendelkeztek, amely felhatalmazta a rendőrséget, hogy az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatait legfeljebb 60 napra kijelölt óvóhelyeken helyezze el. Az említett módosítások 2020 júliusában lépnek hatályba. Továbbra is tartós problémák álltak fenn az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak védelmével és a részükre nyújtott segítséggel kapcsolatban. A gyermekkorú áldozatok azonosítására, kezelésére és támogatására csupán az általános gyermekvédelmi rendszer és az állami fenntartású otthonok álltak a kormányzat rendelkezésére, melyek személyi feltételei és erőforrásai azonban nem elegendőek a megfelelő ellátás, illetve biztonság biztosításához; ennek következtében fennáll annak veszélye, hogy az érintettek ismételten az emberkereskedelem áldozatává válnak. Néhány szakértő tartós problémaként jelölte meg a gyermekkorú áldozatoknak nyújtandó segítség és a külön erre a célra kijelölt menedékhelyek hiányát, valamint hogy az állami fenntartású otthonokban nem álltak rendelkezésre speciális szolgáltatások. Az állami fenntartású otthonokban és az árvaházakban élő gyermekek mind az otthonokban töltött időszak alatt, mind a 18 éves korukban előírt távozásukkor ki voltak téve az emberkereskedelem veszélyének. Az uniós és a nemzeti előírások szerint a gyermekvédelmi intézmények és az állami fenntartású otthonok kötelesek feljelentést tenni minden olyan esetről, amelyben feltételezhetően gyermekeket zsákmányoltak ki szexuális célú emberkereskedelem céljából; azonban a bűnüldöző szervek egyes tagjai az érintett gyermekeket nem áldozatként, hanem bűnözőként kezelte. A bűnüldöző szervek állítólag számos prostitúcióval vádolt személyt – köztük gyermekeket is – bűnözőként kezeltek, és az adott cselekményhez kapcsolódó közigazgatási szankciókkal sújtották őket, valamint kapcsolódó szabálysértésekkel vádolták meg őket. A kormány gyakran elmulasztotta azon 2011. évi uniós irányelv végrehajtását, amely szerint a hatóságok a szexuális célú emberkereskedelem áldozatává vált személyeket a beleegyezésüktől függetlenül kötelesek az emberkereskedelem áldozataiként kezelni – a hatóságok a kormányrendelet szerint az azonosításhoz és a segítségnyújtáshoz megkövetelték az áldozatok írásbeli hozzájárulását. Egyes szakértők azt állították, hogy a rendőrség többnyire nem érti, hogy a szexuális szolgáltatásokat nyújtó személyek veszélyeztetettek az emberkereskedelem szempontjából, illetve hogy a bűncselekmények áldozatainak szankcionálását kizáró rendelkezés az ő esetükben is alkalmazandó; a rendőrség csak ritkán vizsgálta az emberkereskedelemre utaló jeleket a prostitúciós ügyek terheltjeinek eseteiben – ideértve a gyermekeket is. A hatóságok 2019-ben 30 gyermeket – akik mindannyian lányok voltak – büntettek meg prostitúcióval kapcsolatos jogsértések miatt (2018-ban 54-et, 2017-ben pedig 67-et); 21 gyermek figyelmeztetést kapott, egy fő esetében pénzbírságot szabtak ki, két főt büntetés-végrehajtási intézetben történő elzárásra ítéltek, hatot pedig közérdekű munkára. A szakértők megkérdőjelezték a gyermekek elzárására vonatkozó kormányzati adatok pontosságát, és becsléseik szerint a hatóságok évente több mint 200 gyermeket tartottak elzárva prostitúcióval kapcsolatos cselekmények miatt. A kormányzat 2019-ben 5,6 millió Ft-ot (19 030 USD-t) adott egy civil szervezetnek azért, hogy segítséget nyújtson a szexuális célú emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak, valamint hogy a veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatban megelőzési tevékenységet folytasson három állami fenntartású gyermekotthonban – szemben a 2018-ban biztosított 5 millió Ft-tal (16 990 USD) és a 2017-ben biztosított 5,9 millió Ft-tal (20 050 USD).

A kormány 24,3 millió Ft-ot (82 570 USD-t) nyújtott egy civil szervezetnek, amely két átmeneti otthont üzemeltet – a juttatás összege 2018-ban ugyanennyi volt, 2017-ben

pedig 21,9 millió Ft (74 420 USD). Mindkét otthon legfeljebb 12 felnőttkorú áldozat elhelyezésére volt alkalmas, akiknek szállást, utazási támogatást, pszichológiai és szociális segítséget, valamint jogi tájékoztatást nyújtottak; 2019-ben 15 áldozatnak biztosítottak szálláshelyet (2018-ban 31-nek, 2017-ben pedig 20-nak). A kormány ezenkívül 24 millió Ft-ot (81 550 USD-t) juttatott négy olyan félutas ház fenntartására, amely 4-4 áldozatot tud támogatni a reintegrációban – szemben a 2018-ban nyújtott 8 millió Ft-tal (27 180 USD). A kormány ezenkívül egy másik civil szervezetnek 80 millió Ft-ot (271 840 USD) biztosított egy új átmeneti otthon létrehozására, amely várhatóan 2020-ban nyílik meg, és négy áldozatot tud majd segíteni; a civil szervezet emellett további 15 millió Ft-ot (50 970 USD-t) kapott eszközbeszerzésre. Az Igazságügyi Minisztérium áldozatsegítő szolgálata pénzügyi támogatást, az áldozattá válásról szóló igazolást, valamint tanúvédelmet biztosított, amennyiben az állam büntetőeljárást indított az elkövető ellen. A kormány 338 230 Ft (1150 USD) pénzügyi támogatást nyújtott hat áldozatnak, szemben a 2018-ban egy főnek nyújtott 43 000 Ft-tal (150 USD). Az Igazságügyi Minisztérium 2019-ben közszolgálati szerződést kötött egy civil szervezettel három áldozatsegítő központ fenntartására, valamint az áldozatsegítő telefonvonal működtetésére. A 2019. évi működésre 115,2 millió Ft-ot (391 450 USD-t) biztosítottak. 2019-ben a központok – amelyeket azért hoztak létre, hogy olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, mint a személyre szabott pszichológiai és érzelmi támogatás vagy az áldozatok jogaival kapcsolatos tájékoztatás – egyetlen általuk támogatott áldozatról sem számoltak be, szemben a 2018-ban jelentett hat fővel. A szakértők bírálták a központokat a multidiszciplináris szemlélet hiánya miatt, valamint amiatt, hogy nem képesek átfogó szolgáltatásokat nyújtani – ideértve a szálláshelyet is –illetve hogy nem rendelkeznek megfelelő nyomonkövetési és értékelési eljárásokkal. A kormány 2019-ben az emberkereskedelem négy gyermekkorú és egy felnőttkorú áldozatának hazatelepítéséről gondoskodott. A kormányzat nem vezetett be külön programot a külföldön azonosított magyar áldozatok hazatérésének és reintegrációjának támogatására. Az állam egyetlen áldozat esetében sem rendelt el jóvátételt vagy kártérítést.

MEGELŐZÉS

A kormány mérsékelten fokozta a megelőzési tevékenységét. A kormányzat 159 millió Ft-ot (540 280 USD-t) különített el az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó 2019. évi intézkedési tervre, amelynek keretében többek között vásároltak egy járművet az emberkereskedelem gyermekkorú áldozatainak szállítására, és megnyitottak egy menedékhelyet az áldozatok számára. A kormány ezenkívül elfogadott egy 2020-2023-ra szóló országos emberkereskedelem elleni stratégiát, melynek keretében egy intézkedési terv alapján 2020-ban 91 millió Ft-ot (309 220 USD-t), 2021-ben pedig 518,5 millió Ft-ot (1,8 millió USD-t) fordít majd az emberkereskedelem elleni kezdeményezésekre. A nemzeti koordinációs mechanizmus elnöki posztját az emberkereskedelem elleni koordinátor töltötte be; ez a mechanizmus egy olyan szervezet, amelynek résztvevői kormányzati szereplők, egy nemzetközi szervezet és két civil szervezet. A mechanizmus munkáját a civil kerekasztal egészítette ki, melynek elnöke szintén a nemzeti koordinátor volt. Míg a kormányzat és a civil szervezetek többsége úgy vélte, hogy e két fórumon hatékonyan lehetett megosztani a bevált gyakorlatokat, egyes civil szervezetek kifogásolták, hogy a rendszer egyszerre két kerekasztallal rendelkezett, ami szerintük hátráltatta a hatékony információcserét. A jelentéstételi időszak alatt a kormány több arra irányuló figyelemfelhívó kampányt is végrehajtott, hogy a fiatalokat és más veszélyeztetett csoportokat – például a romákat – tájékoztassák az emberkereskedelem veszélyeiről. A Pénzügyminisztérium és az

országos rendőrség együttműködése nyomán létrejött „A munkaerő-kizsákmányolás megelőzése” című online kiadvány, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet a külföldi munkavállalás veszélyeire, és hogy tájékoztassa az állampolgárokat a jogaikról és a lehetőségeikről. 2019-ben a kormány az országban tapasztalható munkaerőhiány miatt ukrán és más külföldi állampolgárokat biztatott a magyarországi munkavállalásra, azonban a munkaerő-migráció szabályozására vonatkozó világos keretek és a célzott erőforrások hiánya miatt a külföldi állampolgárok ki voltak téve a kizsákmányolás veszélyének. A munkaügyi hivatal nem volt jogosult a munkaerő-közvetítő ügynökségeket vizsgálni, illetve bírságokat vagy büntetéseket kiszabni olyan külföldi munkaközvetítő ügynökségek tekintetében, amelyek emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket követtek el. Azonban értékelhette, hogy az ügynökségek milyen mértékben felelnek meg az ideiglenes foglalkoztatásra vonatkozó előírásoknak; a hivatal a beszámolója szerint a szóban forgó ellenőrzések során nem azonosított áldozatokat. A kormányzat nem tett erőfeszítéseket az üzletszerű szexuális cselekmények iránti kereslet visszaszorítására. A kormányzat – szemben a 2018-ban és a 2017-ben nyújtott 66,8 millió Ft-tal (226 990 USD) – körülbelül 52,5 millió Ft-ot (178 400 USD-t) biztosított a civil szervezeti fenntartású Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) működésére; az OKIT a nap 24 órájában, magyar és angol nyelven elérhető sürgősségi telefonszolgálat, melynek célja, hogy segítséget nyújtson a kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem áldozatainak. Az OKIT 56 potenciális áldozatot támogatott, és 16 áldozatot irányított a menedékhelyekre (2018-ban 18, illetve 15 főt).

AZ EMBERKERESKEDELEM JELLEGE

Ahogy az utóbbi öt év jelentéseiből látható, az emberkereskedők Magyarországon belföldi és külföldi áldozatokat is kizsákmányolnak, külföldön pedig Magyarországról származó áldozatok kizsákmányolását valósítják meg. A veszélyeztetett csoportok közé tartoznak a mélyszegénységben élő magyarok, az alulképzett fiatal felnőttek, a romák, az egyedülálló anyák, a menedékkérők, a kísérő nélküli kiskorúak és a hajléktalan férfiak. A magyar nők, fiúk és lányok mind belföldön, mind külföldön a szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá válhatnak – külföldön elsősorban Európán belül, Németországban, Ausztriában, Svájcban és az Egyesült Királyságban pedig különösen nagy számban. Mind belföldön, mind külföldön – különösen Belgiumban, az Egyesült Királyságban és Hollandiában – előfordul, hogy magyar férfiak emberkereskedők áldozataivá válnak, akik munkavégzésre kényszerítik őket a mezőgazdaságban, az építőiparban és a gyáriparban. A civil szervezetek beszámolói szerint az ukránok és más harmadik országbeli állampolgárok körében – akik a magyar kormány biztatására érkeztek az országba a munkaerőhiány csökkentése céljából – a belföldi munkaerő-kereskedelem egyre súlyosabb problémát jelent, különösen a vidéki területeken. A hatóságok megfigyelései szerint a hajléktalanok körében nőtt a magánháztartásokban végzett kényszermunka – egy 16 000 lakossal rendelkező faluban 150 esetet említettek. A belföldön és külföldön szexuális célú emberkereskedelem keretében kizsákmányolt magyar gyermekek jelentős számban állami gyermekgondozási intézményekből és javítóintézetekből kerülnek ki, és az emberkereskedők akkor toborozzák őket, amikor elhagyják az említett intézményeket. Azok a magyar nők, akiket harmadik országbeli állampolgárok Európán belül álházasság megkötésére vesznek rá, veszélyeztetettek a szexuális célú emberkereskedelem szempontjából. Az emberkereskedelem kelet-európai országokból származó áldozatai – valamint a menedékkérők és az illegális bevándorlók, akik közül páran az emberkereskedelem áldozatai lehetnek vagy azzá válhatnak – Magyarországon keresztül utaznak Nyugat-

Európába. Az emberkereskedők egyes roma gyermekeket koldulásra vagy kisebb bűncselekmények elkövetésére kényszerítenek, továbbá mind lányok, mind fiúk a szexuális célú emberkereskedelem áldozataivá válnak. A mezőgazdasági ágazatban az idénymunkások ki vannak téve az emberkereskedelem veszélyének.